

Norges
Handikapforbund

Innspill til arbeidet med statsbudsjettet for 2023 Transport- og kommunikasjonskomiteen

Norges Handikapforbund ønsker et samfunn der mennesker med nedsatt funksjonsevne kan være fullverdige og likestilte borgere og får oppfylt våre menneskerettigheter. Det krever bl.a. at vi kan bruke kollektivtransport som alle andre. I regjeringens forslag til statsbudsjett beskrives flere steder marginaliseringen av funksjonshemmede som en stor utfordring, men tiltakene følger ikke opp. Samferdselsdepartementets del av statsbudsjettet er tydelig på at universell utforming er en forutsetning for likestilling på transportområdet og for at Norge skal kunne innfri bærekraftsmålene innen 2030. Da må vi kunne forvente en satsing som er langt tydeligere.

Våre hovedkrav er:

- Øke satsingen på universell utforming av jernbanestasjoner og tog.
- Gjøre den utvidede TT-ordningen landsomfattende som en statlig ordning.
- Pålegge regjeringen å utrede rettighetsfesting av den utvidede TT-ordningen, med forvaltning hos NAV.
- Innføre et forbud mot bruk av el-sparkeykler på fortau og i gangsoner.

Ta gjerne kontakt med oss for mer informasjon.

Nestleder Magnhild Sørbotten, mobil 916 12 875, magnhild7@gmail.com

Sentralstyremedlem Henriette Nielsen, mobil 913 31 516, henriettenielsen20@gmail.com

Universell utforming. Kollektivtrafikk for alle.

Progr.kat. 21.50 Jernbaneformål, kap. 1352 Jernbanedirektoratet, post 70 Kjøp av persontransport med tog, post 72 Kjøp av infrastruktur tjenester planlegging av investeringer, og post 73 Kjøp av infrastruktur tjenester investeringer

Norge har tilsluttet seg FNs bærekraftsmål og skal i følge delmål 11.2: "Innen 2030 sørge for at alle har tilgang til trygge, lett tilgjengelige og bærekraftige transportsystemer til en overkommelig pris, og bedre sikkerheten på veiene, særlig gjennom utbygging av offentlige transportmidler og med særlig vekt på behovene til personer i utsatte situasjoner, kvinner, barn, personer med nedsatt funksjonsevne samt eldre." Dette målet kan sammenstilles med artikkel 9 i FNs funksjonshemmedekonvensjon (CRPD) der det slås fast at "samfunnet skal identifisere og fjerne hindringer som vanskeliggjør tilgangen til bygninger, transport og arbeidsplasser".

FN-komiteen CRPD sier i sin merknad til Regjeringen (mai 2019) følgende: "I lys av konvensjonens artikkel 9 og komiteens generelle kommentar nr. 2 (2014) om tilgjengelighet, anbefaler komiteen at konvensjonsparten i arbeidet med å oppfylle FNs bærekraftsmål 9 og delmål 11.2 og 11.7:

(a) Fjerner alle eksisterende barrierer som hindrer tilgang til bygninger og tjenester som er åpne for allmennheten, blant annet transport og informasjons- og kommunikasjonstjenester, herunder ved å fremme universell utforming av varer og tjenester, og bruk av punktskrift, teksting, tegnspråktolkning, samt lettlest- og andre alternative kommunikasjonsformater og -måter for å lette tilgjengeligheten for mennesker med nedsatt funksjonsevne.

(b) Innfører forskrifter for å fastsette tidsfrister og konkrete tiltak med øremerket finansiering for universell utforming av eksisterende bygninger, som prioriterer grunnskoler og videregående skoler, og transportmåter i handlingsplanen for universell utforming for 2015–2019;

I dag er det 335 stasjoner på jernbanenettet. Ved utgangen av 2021 var 40 av disse (11,9%) universelt utformet. Regjeringen opererer med tilgjengelighet, (bruk av heis, eller rampe fra plattform for å komme på toget) som et delmål på veien til universell utforming, selv om man i statsbudsjettet (s200) sier "Vidare skal universell utforming inngå i alle planar for opp-gradering og bygging av ny infrastruktur innanfor ansvarsområda til transportverksemdene". Erfaringene med "tilgjengelige stasjoner" viser at det ikke skal mer til enn at toget har stoppet noen meter lenger framme enn normalt, før ramper ikke kan brukes og toget blir utilgjengelig. I dag opereres det med togsett som ekskluderer mange rullestolbrukere, fordi rullestolplassene er for små. Det er ingen planer om å øke denne plassen på nye fjerntog. For rullestolbrukere er tog fullbooket når det er to rullestolbrukere med fra før. NHF aksepterer ikke at mennesker med nedsatt funksjonsevne stenges ute fra å reise kollektivt og krever en sterkere satsing på universell utforming på jernbane.

NHF ber komiteen:

- Kreve egen framdriftsplan for universell utforming av togstasjoner, med tidsfrister.
- Sette av midler til å gjøre nødvendige oppgraderinger. Rapportere årlig på status og utvikling.
- Kreve at nye tog skal være universelt utformet, ha store nok, og et økt antall rullestolplasser.

TT (Tilrettelagt transport)

Prog.kat. 21.40. Kapittel 1330 Særskilte transporttiltak. Post 60 Utvidet TT-ordning for brukere med særskilte behov.

Mangel på universell utforming av reisekjeden medfører et stort behov for særskilte transporttiltak for at mennesker med nedsatt funksjonsevne skal kunne delta i samfunnet. Transport er nøkkelen til deltagelse. Da er ofte TT, og den utvidede TT-ordningen, eneste reelle alternativ. Den utvidede ordningen er vist å gi mer deltagelse for de som er med i den. Regjeringen problematiser at svært få bruker opp alle de 200 reisene i den utvidede ordningen. Vi erfarer at mange sparer på reiser til slutten av perioden for å være sikker på at de har nok turer om noe skjer. I enkelte fylker er egenandelen så høy, at folk ikke har råd til å bruke hele tilbudet. En økende mangel på rullestoldrosjer, medfører at mange ikke får transport når de skal på en aktivitet. Regjeringen foreslår å videreføre ordningen til de samme fylkeskommunene som er omfattet nå, og sier samtidig at ordningen framstår som diskriminerende overfor andre grupper enn rullestolbrukere og synshemmede. Vi ser at det kan være andre som også har behov for den utvidede ordningen, men da må bevilgningen økes. Den reelle diskrimineringen ligger i at mennesker med nedsatt funksjonsevne ikke har samme muligheter til å bruke kollektivtransport som ikke-funksjonshemmede.

NHF ber komiteen:

- Øke rammen med 150 mill med sikte på å inkludere de resterende fire fylkene (Oslo, Rogaland, tidligere Vest-Agder, og tidligere Akershus). Potten må ytterligere økes om flere grupper skal inn.
- Gjennom et anmodningsvedtak pålegge regjeringen å utrede rettighetsfesting av ordningen, med forvaltning via NAV.
- Fremme forslag om felles nasjonale retningslinjer for TT.

Trygge fortau

Prog.kat. 21.30. Kapittel 1320 Statens vegvesen. Post 28 Trafikant- og kjøretøytilsyn

Det ble i juni innført strengere regler for el-sparkesykler. Likevel medfører disse fortsatt at både mennesker med nedsatt funksjonsevne og eldre avstår fra å bruke fortau og andre gangsoner. Bilen blir brukt mer enn før. Departementet har fortsatt ikke tatt stilling til forslagene om 16-års aldersgrense og kjøreforbud på fortau. NHF mener høyere aldersgrense og bruksforbud på fortau må innføres raskt, for at mennesker med nedsatt funksjonsevne skal oppleve både trygghet og framkommelighet på fortau.

NHF ber komiteen:

- Sørge for at bruksforbud på fortau og gangveier innføres raskt.
- Fremme forslag om parkeringsforbud på fortau og i gangsoner utenfor oppmerkede plasser.

Norges Handikapforbund, 14.10.2022.